

دعا و خواستن، شاید به نظر ساده و کم زحمت باشد اما به دلیل عظمت کسی که به او توجه می‌شود، آثار عظیمی دارد
طوری که در روایات وارد شده دعاء می‌تواند مقدرات و قضای الهی را تغییر می‌دهد.

عبادت بدون توجه به خدا معنایی ندارد و شاید از همین رو باشد که «دعا»، مغز عبادات دانسته شده.

دعا فقط عامل توجه ما به خدا نیست بلکه موجب توجه و عنایت خدا به ما هم می‌شود. عنایتی که بدون دعا به دست
نمی‌آید: «قل ما یعبأ بکم ربی لولا دعائکم» (آیه ۷۷ سوره فرقان)

در دعا، می‌توان هر درخواست مشروعی از خدا داشت یا می‌توان هرگونه که منافی صفات خدا نباشد، او را ستایش
کرد اما استفاده از دعائی که منسوب به معصومین باشد، ارجح است.

بنابه درخواست یکی از خوانندگان، از بین ادعیه معتبر چند نمونه را از بخش «کتاب الدعاء» جلد دوم کتاب شریف کافی خدمت
شما تقدیم می‌کنم. لازم به ذکر است که هم بنده مترجم نیستم (آن هم مترجم دعا که خود تخصصی جدا می‌خواهد) فلذا
ترجمه‌های بنده در این مطلب خالی از خلل نیست. همچنین به دلیل نارسا بودن ترجمه‌های فارسی، بهتر است پس از درک
مفهوم کلی دعا با استفاده از ترجمه، از عبارات عربی برای خواندن دعا استفاده شود.

إِنَّ إِبْلِيسَ عَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ يَبِثُّ جُنُودَ اللَّيْلِ مِنْ حَيْثُ تَغِيبُ الشَّمْسُ وَ تَطْلُعُ فَأَكْثُرُوا ذِكْرَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي هَاتَيْنِ السَّاعَتَيْنِ وَ
تَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ وَ عَوِّدُوا صِغَارَكُمْ فِي تِلْكَ السَّاعَتَيْنِ فَإِنَّهُمَا سَاعَتَا غَفْلَةٍ.

از امام صادق علیه السلام نقل شده که فرمود: ابلیس که لعنت‌های خدا بر او باد، سپاهیان شب را از زمانی که آفتاب
غروب و طلوع می‌کند، منتشر می‌کند. پس در این دو لحظات (لحظات غروب و لحظات طلوع) بسیار یاد خدای عزیز و
بلندمرتبه کنید و از شر ابلیس و سپاه او به خدا پناه ببرید و بچه‌های خود را به خدا پناه دهید در این لحظات که این
لحظات، لحظات غفلت هستند.

سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ إِذَا تَغَيَّرَتِ الشَّمْسُ فَادْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِنْ كُنْتَ مَعَ قَوْمٍ يَشْغُلُونَكَ فَقُمْ وَ ادْعُ.

شنیدم که امام صادق علیه السلام می‌فرمود: زمانی که خورشید تغییر کرد، خدای عزوجل را یاد کن و اگر با عده‌ای
مشغول (کار یا حرف زدن) بودی، برخیز و دعا کن.

سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ ع يَقُولُ إِذَا أَمْسَيْتَ فَنَظَرْتَ إِلَى الشَّمْسِ فِي غُرُوبٍ وَإِدْبَارٍ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا وَلَا يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَا يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَصِفُ وَلَا يُوصَفُ وَيَعْلَمُ وَلَا يُعْلَمُ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ وَأَعُوذُ بِوَجْهِ اللَّهِ الْكَرِيمِ وَبِاسْمِ اللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ مَا بَرَأَ وَذَرَأَ وَمِنْ شَرِّ مَا تَحْتَ الثَّرَى وَمِنْ شَرِّ مَا بَطَنَ وَظَهَرَ وَمِنْ شَرِّ مَا وَصَفْتُ وَمَا لَمْ أَصِفْ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ذَكَرَ أَنَّهَا أَمَانٌ مِنْ كُلِّ سَبْعٍ وَمِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَذُرِّيَّتِهِ وَكُلِّ مَا عَصَصَ أَوْ لَسَعَ وَلَا يَخَافُ صَاحِبُهَا إِذَا تَكَلَّمَ بِهَا لِصًّا وَلَا غَوْلًا قَالَ قُلْتُ لَهُ إِنِّي صَاحِبُ صَيْدِ السَّبْعِ وَأَنَا آيْتُ فِي اللَّيْلِ فِي الْخَرَابَاتِ وَأَتَوَحَّشُ فَقَالَ لِي قُلْ إِذَا دَخَلْتَ بِسْمِ اللَّهِ أَدْخُلْ وَ أَدْخِلْ رَجُلَكَ الْيُمْنَى وَإِذَا خَرَجْتَ فَأَخْرِجْ رَجُلَكَ الْيُسْرَى وَ سَمَّ اللَّهُ فَإِنَّكَ لَا تَرَى مَكْرُوهًا.

از ابالحسن شنیدم که می گفت:

زمانی که روز سپری شد و خورشید را در حال غروب و رفتن دیدی بگو: «بنام خدا و برای خدا؛ حمد خدایی را که همسر و فرزندی نگرفت و شریکی در پادشاهی ندارد و ناتوان نیست که یاوری داشته باشد و او را بسیار بزرگ بدار و شکر خدایی را که وصف می کند اما وصف نمی شود و می داند اما کسی او را یاد نداده. بر چشم های خیانتکار و آنچه در دلهاست، آگاه است و به بزرگواری خدا پناه می برم و به نام عظیمش از شر آنچه خلق کرد و پراکند و از شر آنچه زیر آسمان است و از شر آنچه پنهان است و آنچه آشکار است و از شر آنچه وصف کردم و آنچه وصف نکردم و حمد مخصوص خداست؛ پروردگار جهانیان»

سپس امام ذکر می کند که این دعا امان از شر هر درنده و شیطان و فرزندانش و هر گاز گیرنده! و نیش زننده است و ملتزم به آن از دزد نمی ترسد...

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع أَنَّ عَلِيًّا ص كَانَ يَقُولُ إِذَا أَصْبَحَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ ثَلَاثًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَ مِنْ تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ وَ مِنْ فَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَ مِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَ مِنْ شَرِّ مَا سَبَقَ فِي اللَّيْلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِعِزَّةِ مُلْكِكَ وَ شِدَّةِ قُوَّتِكَ وَ بِعَظِيمِ سُلْطَانِكَ وَ بِقُدْرَتِكَ عَلَى خَلْقِكَ ثُمَّ سَلَّ حَاجَتَكَ.

از امام صادق علیه السلام نقل شده که امام علی صلوات الله علیه هر صبح می فرمود: «منزه است خدا که فرومانروایی پاک است» سه مرتبه. (و سپس می فرمود) «خدایا از زایل شدن نعمت ها به تو پناه می برم و از برگشتن عافیت و از انتقام ناگهانی ات و از عمق بدبختی و از شر آنچه در شب گذشت. خدایا از تو می خواهم به شکست ناپذیری فرمانروایی ات و نیروی شدیدت و تسلط عظیمت و قدرتت بر مخلوقات...» (سپس حاجات خود را بطلب)

لَمَّا قَدِمَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ أَقَامَ أَبُو جَعْفَرٍ مَوْلى لَهُ عَلَى رَأْسِهِ وَ قَالَ لَهُ إِذَا دَخَلَ عَلَى فَاضِرْبٍ عَنْقُهُ فَلَمَّا دَخَلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ نَظَرَ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ وَ أَسَرَ شَيْئاً فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ نَفْسِهِ لَا يَدْرِى مَا هُوَ ثُمَّ أَظْهَرَ يَا مَنْ يَكْفِي خَلْقَهُ كُلَّهُمْ وَ لَا يَكْفِيهِ أَحَدٌ أَكْفِنِي شَرَّ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ. قَالَ فَصَارَ أَبُو جَعْفَرٍ لَا يُبْصِرُ مَوْلَاهُ وَ صَارَ مَوْلَاهُ لَا يُبْصِرُهُ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ يَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ لَقَدْ عَيَّيْتُكَ فِي هَذَا الْحَرْ فَانْصَرِفْ فَخَرَجَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ مِنْ عِنْدِهِ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ لِمَوْلَاهُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَفْعَلَ مَا أَمَرْتُكَ بِهِ فَقَالَ لَا وَ اللَّهُ مَا أَبْصَرْتُهُ وَ لَقَدْ جَاءَ شَيْءٌ فَحَالَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ وَ اللَّهُ لَئِنْ حَدَّثْتَ بِهَذَا الْحَدِيثِ أَحَدًا لَأَقْتُلَنَّكَ. زمانی که امام صادق علیه السلام نزد منصور دوانیقی رفت، منصور علیه اللعنه غلامش را گماشته بود تا زمانی که امام وارد شدند، ایشان را به قتل برساند. زمانی که امام وارد شد، نگاهی به منصور کرد و چیزی با خود زمزمه کرد که کسی نفهمید چه بوده سپس گفت: «ای کسی که همه مردم را کفایت می کنی و کسی او را کفایت نمی کند، شر عبدالله بن علی را برای من کفایت کن.»

پس از این دعاء، منصور آن غلام را ندید و او هم منصور را ندید. منصور به امام گفت: «حقیقتاً به زحمت انداختم در این گرما. برگرد!»

امام برگشت. منصور به آن گماشته گفت که چه چیز مانع تو شد که امر مرا اطاعت کنی؟ گفت: به خدا قسم او را ندیدم! و چیزی آمد و بین من و او حائل شد. منصور به او گفت: به خدا قسم اگر این جریان را به کسی بگویی تو را می کشم.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ قَالَ لِي رَجُلٌ أَى شَيْءٍ قُلْتُ حِينَ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ بِالرَّبْدَةِ قَالَ قُلْتُ اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَ لَا يَكْفِي مِنْكَ شَيْءٌ فَكَفِّنِي بِمَا شِئْتَ وَ كَيْفَ شِئْتَ وَ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ وَ أَنَّى شِئْتَ.

امام صادق علیه السلام می فرماید که مردی به من گفت: «زمانی که بر منصور دوانیقی وارد شدم، چه گفتمی؟» به او پاسخ دادم: اینچنین گفتم: «خدایا تو از هر چیز کفایت می کنی و چیزی تو را کفایت نمی کند، پس کفایت کن مرا به وسیله آنچه می خواهی و به هر نحوی که می خواهی و از هر جایی که می خواهی و هر طور که می خواهی.»

كَتَبَ مُحَمَّدُ بْنُ حَمْزَةَ الْعَلَوِيُّ إِلَى يَسَّالْنِي أَنْ أَكْتُبَ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ فِي دُعَاءٍ يُعَلِّمُهُ يَرْجُو بِهِ الْفَرَجَ فَكَتَبَ إِلَيَّ أَمَّا مَا سَأَلَ مُحَمَّدُ بْنُ حَمْزَةَ مِنْ تَعْلِيمِهِ دُعَاءَ يَرْجُو بِهِ الْفَرَجَ فَقُلْتُ لَهُ يَلْزَمُ يَا مَنْ يَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَ لَا يَكْفِي مِنْهُ شَيْءٌ أَكْفِنِي مَا أَهَمَّنِي مِمَّا أَنَا فِيهِ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يُكْفَى مَا هُوَ فِيهِ مِنَ الْعَمِّ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى فَأَعْلَمْتُهُ ذَلِكَ فَمَا أَتَى عَلَيْهِ إِلَّا قَلِيلٌ حَتَّى خَرَجَ مِنَ الْحَبْسِ.

از امام صادق علیه السلام دعایی طلب کرد تا او را از گرفتاری نجات دهد. امام این دعا را توصیه کرد: «ای کسی که برای همه چیز کافی هستی اما هیچ چیز برای تو کافی نیست. از آنچه برایم مهم است مرا کفایت کن» مدت کوتاهی به این دعا مداومت کرد تا اینکه رهایی یافت.

مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ إِذَا أَصْبَحَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ كَثِيرًا لَا شَرِيكَ لَهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ إِلَّا ابْتَدَرَهُنَّ مَلَكٌ وَ جَعَلَهُنَّ فِي جَوْفِ جَنَاحِهِ وَ صَعِدَ بِهِنَّ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ مَا مَعَكَ فَيَقُولُ مَعِيَ كَلِمَاتُ قَاهُنَّ رَجُلٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ هِيَ كَذَا وَ كَذَا فَيَقُولُونَ رَحِمَ اللَّهُ مَنْ قَالَ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ وَ غَفَرَ لَهُ قَالَ وَ كُلَّمَا مَرَّ بِسَمَاءٍ قَالَ لِأَهْلِهَا مِثْلَ ذَلِكَ فَيَقُولُونَ رَحِمَ اللَّهُ مَنْ قَالَ هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ وَ غَفَرَ لَهُ حَتَّى يَنْتَهِيَ بِهِنَّ إِلَى حَمَلَةِ الْعَرْشِ فَيَقُولُ لَهُمْ إِنْ مَعِيَ كَلِمَاتٍ تَكَلَّمُ بِهِنَّ رَجُلٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ هِيَ كَذَا وَ كَذَا فَيَقُولُونَ رَحِمَ اللَّهُ هَذَا الْعَبْدَ وَ غَفَرَ لَهُ أَنْطَلِقْ بِهِنَّ إِلَى حَفْظَةِ كُنُوزِ مَقَالَةِ الْمُؤْمِنِينَ فَإِنَّ هَؤُلَاءِ كَلِمَاتُ الْكُنُوزِ حَتَّى تَكْتُبَهُنَّ فِي دِيْوَانِ الْكُنُوزِ.

در این حدیث گفتن این چند کلمه ساده «خدا بزرگتر از آن است که وصف شود، منزّه است خدا صبحگاهان و شامگاهان. حمد بسیار خدای پروردگار جهانیان را. شریکی برای او نیست و درود خدا بر پیامبر و خاندانش باد» قبل از طلوع آفتاب، از نظر ارزشش در برابر سایر گفته‌های مومنین، بسان «کنج» دانسته شده.

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ يَقُولُ بَعْدَ الصُّبْحِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الصَّبَاحِ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَالِقَ الْإِصْبَاحِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي بَابَ الْأَمْرِ الَّذِي فِيهِ الْيُسْرُ وَالْعَافِيَةُ اللَّهُمَّ هَيِّئْ لِي سَبِيلَهُ وَ بَصِّرْنِي مَخْرَجَهُ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ قَضَيْتَ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ عَلَيَّ مَقْدَرَةً بِالشَّرِّ فَخُذْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ وَ مِنْ تَحْتِ قَدَمَيْهِ وَ مِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ وَ اكْفِنِيهِ بِمَا شِئْتَ وَ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ وَ كَيْفَ شِئْتَ.

از امام باقر علیه السلام نقل است که گفته می‌شود بعد از صبح: «حمد خدای را که پروردگار صبح و شکافنده صبح است» سه مرتبه. (و سپس می‌گوید) «خدایا درهای رحمت را که در آن آسانی و سلامتی است، بر من باز کن. خدایا راهش را برای من مهیا کن و را چشمم را به راه خروجش بینا گردان. خدایا اگر برای کسی مقدر کرده‌ای که (امروز) به من شری برساند، او را از جلو و عقب و راست و چپ و زیرپا و بالای سرش بگیر و مرا از (شر) او کفایت کن به هر وسیله‌ای که می‌خواهی و هرگونه که می‌خواهی»

سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ مَنْ قَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ مِائَةً مَرَّةً حِينَ يُصَلِّي الْفَجْرَ لَمْ يَرِ يَوْمَهُ ذَلِكَ شَيْئًا يَكْرَهُهُ.

از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: هر کس صدمرتبه در بین نماز صبح بگوید «هر چه خدا بخواهد، نیروی نیست جز به اذن خدای بلندمرتبه عظیم» آن روز چیزی که بدش بیاید نمی بیند!

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ مَنْ قَالَ فِي دُبْرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَدُبْرِ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ سَبْعَ مَرَّاتٍ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ أَهْوَنُهَا الرِّيحُ وَالْبَرَصُ وَالْجُنُونُ وَإِنْ كَانَ شَقِيًّا مُحِي مِنَ الشَّقَاءِ وَكُتِبَ فِي السَّعَادَةِ.

از امام صادق علیه السلام نقل شده: هر که بعد نماز صبح و مغرب، هفت مرتبه بگوید: «بنام خدای بخشنده مهربان. نیروی جز نیروی خدا بلندمرتبه عظیم نیست» خدا از او هفتاد نوع بلا را دفع می کند که کمترین آنها... پیسی (لک سفید روی پوست) و دیوانگی است و اگر از شقاوتمندان باشد، نامش از زمره آنان پاک و در زمره سعادتمندان نوشته می شود.

از امام کاظم یا رضا علیهما السلام هم مشابه همین نقل شده با این تفاوت که بجای ۷ بار، ۳ بار گفته شده و بجای بعد نماز صبح و مغرب، هنگام صبح و غروب برای گفتن آن توصیه شده و امان از شر سلطان هم از آثار آن برشمرده شده.

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ ع مَنْ قَالَ حِينَ يَطْلُعُ الْفَجْرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَ يُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ سَبَّحَ خَمْسًا وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَ هَلَّلَ خَمْسًا وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً وَ حَمِدَ اللَّهَ خَمْسًا وَ ثَلَاثِينَ مَرَّةً لَمْ يَكُتَبْ فِي ذَلِكَ الصَّبَاحِ مِنَ الْغَافِلِينَ وَ إِذَا قَالَهَا فِي الْمَسَاءِ لَمْ يَكُتَبْ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ مِنَ الْغَافِلِينَ.

امام باقر علیه السلام فرمود کسی که زمان طلوع فجر بگوید:

«نیست خدایی جز الله و یگانه است و شریکی ندارد، فرمانروایی از آن اوست. حمد مخصوص اوست، زنده می کند و می میراند و می میراند و زنده می کند و او زنده ای است که نمی میرد. تمام خیر به دست اوست و او بر هر چیزی تواناست» ۱۰ مرتبه و سپس ۱۰ مرتبه بر محمد و خاندانش درود فرستد و ۳۵ مرتبه «سبحان الله» و ۳۵ مرتبه

«لا اله الا الله» و ۳۵ مرتبه «الحمد لله» بگوید، در آن صبح از غافلین محسوب نمی شود و اگر در غروب بگوید، آن شب

<http://manmote.com>

جزء غافلان محسوب نمی گردد.